



## **Practical Instructions for Those Interested in Building a Sukkah Using a Wooden Pergola:**

- A. A pergola made from loose beams:** If most of the pergola's beams; are not secured with nails or screws, provide shade to the majority of the area of the pergola (i.e. they fulfill the halachic requirement of tzeilta meruba meichamta), and are not so close to each other that rain could not fall between them – then the pergola is a perfectly kosher sukkah (provided there are kosher walls as well). In such a case, it is proper to "renew" the sukkah by adding something new to the . The new s'chach would need to measure at least a tefach by tefach, or, if it is less than a tefach wide, it would need to extend across the whole length or width of the sukkah.
- B. A pergola whose beams are attached:** If most of the pergola's beams are attached with nails or screws:
- 1) If the beams do *not* provide shade to the majority of the area of the pergola, meaning, the space between each beam is wider than the width of a beam, so that there is more sun coming into the pergola than shade, then:
    - a. If one puts kosher s'chach in the spaces between the beams, so that the new s'chach, without help from the beams, will provide shade to most of the space of the pergola, then the sukkah is completely kosher.
    - b. Even if there is not enough kosher s'chach to provide shade to the majority of the pergola, without counting the shade provided by the beams, if one places kosher s'chach on top of the beams, then the beams become inconsequential, and the sukkah is perfectly kosher.
  - 2) If the beams of the pergola provide shade to a majority of the pergola, by themselves, and one would like to use such a pergola for a sukka: one may rely on the opinion of many authorities who permit such a sukkah, as long as one puts on a small amount of new s'chach, as mentioned above.

Under all circumstances, one must ensure that the walls are built before the s'chach is put up. One does not need complete walls before putting up the s'chach, but even walls that are a tefach tall, close to the s'chach, and follow along the perimeter of the sukkah, would be sufficient. For example, if the frame of the top of the pergola is made from wooden beams, which are more than a tefach wide, then those beams would be sufficient to be considered as walls, and, since they were present before the beams that are to be used as s'chach were put down, one fulfills the requirement of having walls before the s'chach through the frame of the pergola. However, if this condition was not fulfilled, and the s'chach was up before the walls were built, one needs to move the s'chach after the walls are built-meaning, to lift the beams up and place them back down. If one did not do this, there are those who invalidate the sukkah, even after the fact (b'dieved), and there are those who permit it.

For those who are interested in examining this issue further,  
see the following teshuva, from *B'Mareh Habazak vl 5 #59 (in Hebrew)*

רח' ברוריה 2 / פינת ר' חייא 2 Brurya St. corner of Rav Chiya St.

ת.ד. 8178 ירושלים 91080 P.O.B. 8178 Jerusalem עמותה רשומה מס' 580120780

טל. +972-2-5371485 Tel פקס +972-2-5379626 Fax [www.eretzhemdah.org](http://www.eretzhemdah.org) [info@eretzhemdah.org](mailto:info@eretzhemdah.org)



Haifa, Israel

חיפה, ישראל  
אלול תש"ס

## סיכוך על גבי פרגולה

### שאלה

במרפסת ביתנו שאינה מקורה פרגולה העשויה לנוי וצל. האם וכיצד ניתן להשתמש בפרגולה כדי לסכך על גביה ולהפוך אותה לסוכתנו בחג?

### תשובה

א. בשימוש בגג הפרגולה כסכך לסוכה ישנן כמה בעיות:

1. אם קורות הפרגולה קבועות במסמרים, הן פסולות לסכך משום שנעשה כ"דירת קבע"<sup>1</sup>. ויש מכשירים כדלקמן אות ד.
2. אפילו אם אינן מחוברות במסמרים, אם הן רחבות ד' טפחים, הריהן פסולות משום גזירת תקרה<sup>2</sup>.
- ב. כאשר קורות הפרגולה קבועות יש להניח סכך כשר בין קורותיה<sup>4</sup>, וצריך להקפיד שיהיה מספיק סכך כשר, שאפילו אם יינטלו קורות גג הפרגולה - יהיה בסכך הכשר עצמו משום "צילתה מרובה מחמתה". ועוד יש להקפיד שלא יהיה בקורות עצמן משום "צילתה מרובה מחמתה", אלא דוקא "חמתה מרובה"<sup>5</sup>. ואם הסכך הכשר שוה לקורות, צריך להוסיף מעט מן הכשר, שיונח על-גבי הקורות<sup>6</sup>.
- ג. כאשר הקורות מחוברות במסמרים, נחלקו הדעות אם מותר לאכול ולישון תחתיהן או לאו (כדין סכך פסול)<sup>7</sup>. ואם הקורות רחבות מד' טפחים לאורך כל הסוכה, הן פוסלות את הסוכה לגמרי<sup>8</sup>, אך אין זה מצוי בפרגולה בזמננו<sup>9</sup>.
- ד. יש המכשירים סכך הקבוע במסמרים<sup>10</sup>, אך גם לדעתם מצוה מן המובחר לחדש בסוכה דבר<sup>11</sup> - על-ידי הנחת סכך כשר טפח על טפח, או אפילו כלשהו על פני כל אורכה או רוחבה. וגם אם עשה את הפרגולה לשם סוכה, יצטרך בשנה הבאה לחדש בה דבר<sup>12</sup>.
- ה. ישנה בעיה נוספת בחלק מן הפרגולות והיא שהסכך קודם לדפנות<sup>13</sup>. אמנם אין צורך בדפנות שלמות אלא מספיק טפח רוחב לאורך כל הסוכה סמוך לסכך שיהיה שם קודם הנחת הסכך<sup>14</sup>. ואם אין אפילו זה בפרגולה - צריך לפקפק הסכך לאחר עשיית הדפנות - להגביהו ולהניחו מחדש.

<sup>1</sup> "מגן אברהם" (סי' תרכ"ו ס"ק ב) בשם האגודה ע"פ תוד"ה "כי עביד" (סוכה ב ע"א), וכן כתב "ערוך השולחן" (סי' תרכ"ט סעי' לב), וכן כתב "שער הציון" (סי' תרל"ג ס"ק ו) בשם התוס' הנ"ל והר"ן על אתר. וזה פסול מן התורה, משום שהסכך צריך להיות עראי ולא קבוע. ופסול זה הוא גם אם הקורות יכולות לעמוד ברוח מצויה גם בלי המסמרים, עיין "פסקי תשובות" (סי' תרכ"ט אות יא והערה 62). מצד מעמיד בדבר המקבל טומאה - עיין במאמרו של הרב פרופ' דניאל הרשקוביץ בתחומין (כרך יט עמ' 373-377), שסיכם (בעמ' 374) שלושה יסודות המפריכים בעיה זו בפרגולה.

<sup>2</sup> שו"ע או"ח (סי' תרכ"ט סעי' יח) וב"משנה ברורה" (שם ס"ק מה), שדומין לתקרת הבית, וחיישינן שמא ישב תחת תקרת הבית שבו הוא דר כל ימות השנה.

<sup>3</sup> בענין סיכוך בפלפונים פחות מארבעה טפחים עיין שו"ע או"ח (סי' תרכ"ט סוף סעי' יח) וב"משנה ברורה" (שם ס"ק מט-נ) שמחמיר מצד גזירה שמא יסכך בהם באופן צפוף שלא יוכל גשם לירד שם. וכן מדין גזירת תקרה, היות ונהוג לעשות תקרות גם בנסרים פחות מדי טפחים. וב"ערוך השולחן" (שם סעי' לב) שמשמע שגם דעתו להחמיר אבל עיין בשו"ת "יביע אומר" (ח"ד או"ח סי' מט) שהאריך להתיר וכן הביא ב"ישכיל עבדי" (ח"ו סי' כ) וב"ציץ אליעזר" (ח' ט"ו סי' לה) שהקלו מצד שלא מחדשים גזירה לאחר חתימת התלמוד ואין נהוג בזמנינו לבנות תקרות מנסרים. עיין סיכום הדברים ב"פסקי תשובות" (סי' תרכ"ט סעי' טו).



- <sup>4</sup> כאשר סכך כשר מפריד בין הקורות, לא אמרינן לבדו לצרפן אפילו אם הן מונחות בפחות מג' טפחים זו לצד זו, "משנה ברורה" (שם), ו"שער הציון" (ס"ק כד).
- <sup>5</sup> שו"ע או"ח (סי' תרכו סעי' א, בסוף הסעיף), ו"משנה ברורה" (שם ס"ק ל). אך עיין בשו"ת "אהלה של תורה" (ח"ב סי' פה), שם הרב יעקב אריאל מתעמק בשורשי הדברים ובכח דהיתרא גדול מסיק, שלכתחילה יש לבנות פרגולות שחמתן מרובה מצילתן, אך פרגולה הקיימת ועומדת ואין מקום אחר לעשות סוכה - מותר להשתמש בה אפילו אם צילתה מרובה מחמתה וגגה הוא הסכך.
- <sup>6</sup> "משנה ברורה" (שם ס"ק ט) עפ"י שו"ע (או"ח סי' תרלא סעי' ח).
- <sup>7</sup> פסק מרן בשו"ע (סי' תרלב סעי' א) שאם הסכך הפסול הוא פחות מד' טפחים - ישנים תחתיו, ו"משנה ברורה" (שם ס"ק ג) כתב שלכתחילה יש להחמיר. ויש להוסיף, שאפילו לאוסרים לישון תחת הסכך הפסול, אם סכך כשר מונח על גביו, אזי ניתן לצרף פסקו של הרמ"א (בסי' תרכו סעי' א), שאם הניח סכך כשר על סכך פסול, מקרי עירוב וכשר, דהיינו שהסכך הפסול מתבטל לכשר, וממילא מותר לישון תחת הפסול.
- <sup>8</sup> וב"משנה ברורה" (שם ס"ק ט) הוסיף שהיינו רק אם הסכך הכשר מרובה על הפסול. ואמנם ב"ביאור הלכה" (שם ד"ה מקרי ערוב וכשר) כתב שיש ראשונים החולקים על דינו זה של הרמ"א בשם המרדכי, אך בנידון דגן שהסכך הפסול הוא פחות מד' על ד', שאז רק לכתחילה אין לישון תחתיו - ניתן לצרף קולא זו להתיר לכתחילה.
- <sup>9</sup> ישנה בעיה נוספת המצויה בסיכוך בפלפונים (או פרגולה) - אור המהלך על פני כל אורך הסוכה. הרמ"א (סי' תרלב סעי' ב) פסק שאם אור מהלך על פני כל אורך הסוכה, אפילו אין בו כדי לעמוד או לשכב ראשו ורובו - אין ישנים תחתיו (אפי' ברוחב כל שהוא). אלא שכמה פוסקים דחו פסק זה ופסקו שרק אם ראשו או רובו תחת האור - אין לישון או לישוב תחתיו: שו"ת שלמת חיים (סי' רמג - רמה); "חזון איש" (סי' קמד סק"ה); שו"ת "יביע אומר" (ח"ד ח' או"ח סוסיי מט); "מועדים וזמנים" (ח"ו סי' עא). אך כתבו שלכתחילה יש להניח סכך גם לרוחב הסוכה כדי לצאת ידי חשש זה.
- <sup>10</sup> "מחצית השקל" (סי' תרמ ס"ק ט) ע"פ שו"ת בעלי התוס' (סי' טו), הובא גם בהגהות מיימוניות (סוכה ה, ט) שרק סכך שמציל מן הגשמים נחשב סכך קבע פסול, אך אם אינו מציל מן הגשמים, אפילו הוא קבוע במסמרים, אינו בית וכשר. וכן משמע ב"אבני נזר" (או"ח סי' תעב) וב"ציץ אליעזר" (חט"ו, סי' כח). ועיין ב"תחומין" (כרך יט עמ' 373-377) מאמר של הרב פרופ' דניאל הרשקוביץ שמסיק כשיטה זו.
- <sup>11</sup> תוד"ה "סוכה ישנה" (סוכה ט ע"א) ע"פ הירושלמי שצריך לחדש בה דבר, ואע"פ שהבנת ה"בית יוסף" והטור שהוא לעיכובא, כתב ה"משנה ברורה" (סי' תרלו ס"ק ד) שדעת רוב הראשונים שהוא רק לכתחילה. ועיין ב"תחומין" (כרך כא עמ' 51-41) מאמר של הרב הראשי לישראל הרב ישראל מאיר לאו בנידון.
- <sup>12</sup> "משנה ברורה" (סי' תרלו ס"ק ז) ע"פ ה"חיי אדם".
- <sup>13</sup> הגהות מיימוניות ה"ל סוכה (פ"ה ה"ט אות מ), דבשעת עשייתן לא הוי אוהל ופסול משום "תעשה ולא מן העשוי". הובא ברמ"א או"ח (סי' תרלה סוף סעי' א). לפי הב"ח וה"שערי תשובה" ס"ק ג' זה פסול רק לכתחילה ואילו לפי ה"לבוש" וה"ט"ז וה"אליהו רבא" זה פסול אפילו בדיעבד.
- <sup>14</sup> הרמ"א (שם) עפ"י הגהות מיימוניות (שם), ו"משנה ברורה" (שם ס"ק יא).